Lietuvos bibliotekininkų draugijos 2021 m. veiklos ataskaita

Įvadas

2021 m. Lietuvos bibliotekininkų draugija (toliau – Draugija) vienijo 2 125 narius, veikė 77 skyriai. Draugijos būstinė – Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje (Gedimino pr. 51, Vilnius). 2021 metus tikriausiai galima apibūdinti kaip 2020-ųjų tęsinį – didžioji dalis darbų ir veiklų vyko karantino sąlygomis. 2020-ųjų patirtis jau leido įvertinti savo galimybes, lūkesčius, organizacinius iššūkius.
2021-ieji turėjo būti jubiliejiniai, t. y. Draugija turėjo minėti įkūrimo 90-ąsias metines, tam turėjo būti skirta Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė ir konferencija. Tačiau 2020 m. lapkričio mėnesį prasidėjęs ir beveik pusę metų trukęs karantinas privertė grįžti prie nuotolinių renginių formato.

„Knygų Kalėdų“ akcija

2021 m. Draugijos veiklos prasidėjo dar 2020 m. gruodį startavusios „**Knygų Kalėdų**“ akcijos pabaigtuvėmis. „Knygų Kalėdų“ akcija, Prezidentei Daliai Grybauskaitei baigus kadenciją, turėjo vykti pačių bibliotekų iniciatyva ir bendradarbiaujant su asociacija „Gelbėkit vaikus“. 2020 m. buvo suplanuotas didelis akcijos paskelbimo renginys, tam net buvo gautas finansavimas iš Lietuvos kultūros tarybos, tačiau dėl griežto karantino planus teko pakeisti. Dėl COVID-19 teko atsisakyti ne tik „Knygų Kalėdų“, bet ir Vilniaus knygų mugės (ji tais metais buvo atšaukta).

Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė

21-oji Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė (toliau – Bibliotekų savaitė) vyko, kaip ir 2020-aisiais, virtualiai. Pačios sąlygos padiktavo Bibliotekų savaitės temą – **„Nauja realybė – naujos formos“**. Karantinas nesutrukdė suorganizuoti virtualų Bibliotekų savaitės atidarymą, pasveikinti geriausius metų bibliotekininkus (geriausia metų bibliotekininke išrinkta Lietuvos aklųjų bibliotekos Informacinių išteklių skyriaus vedėja Dalia Balčytytė, geriausia bibliotekos vadove – Kauno technologijos universiteto bibliotekos direktorė doc. dr. Gintarė Tautkevičienė, geriausias jaunasis bibliotekininkas – Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos kultūros projektų vadovas Gintautas Jazdauskas) bei susipažinti su bibliotekų veiklomis ir projektais. Renginio transliaciją užtikrino Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Bibliotekų savaitę vyko nuotoliniai seminarai, mokymai, filmų peržiūros, pažintis su Amerikos bibliotekų patirtimi dirbant COVID-19 pandemijos sąlygomis, knygų pristatymai ir

viktorinos. Bibliotekų savaitės uždarymo akcentu tapo bendras bibliotekininkų vilties šokis „Jerusalema“.

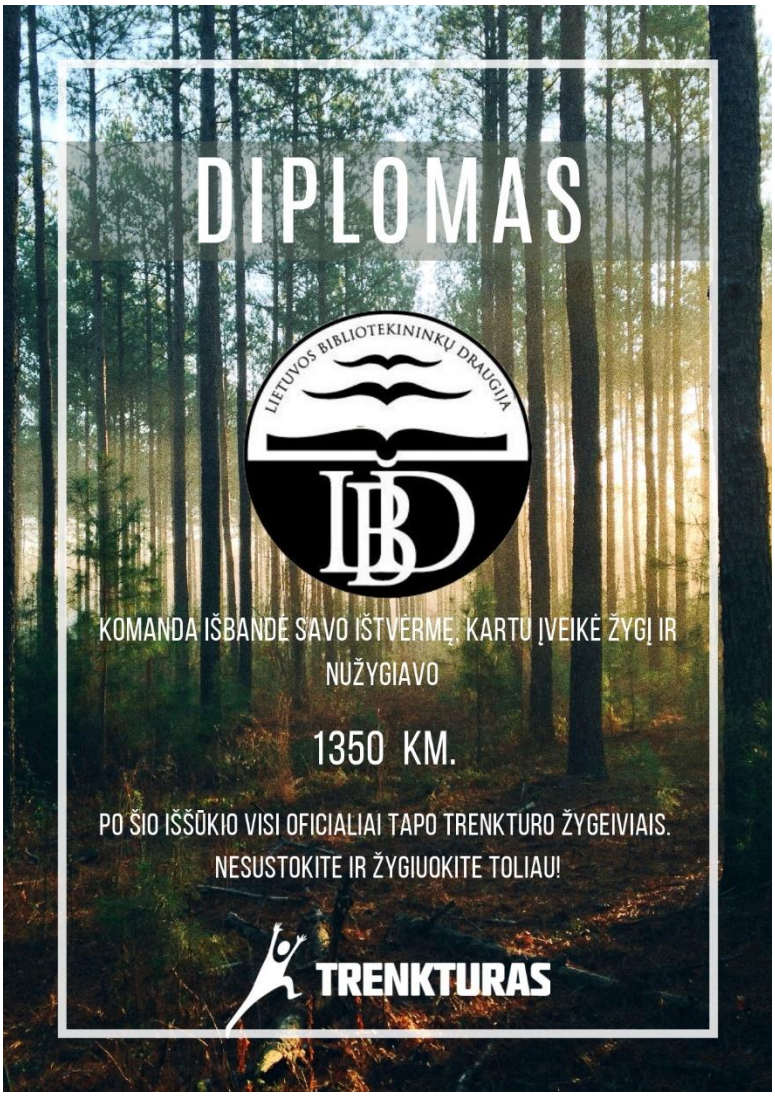

Lietuvos bibliotekininkų draugijos jubiliejus

Draugijos jubiliejus neliko pamirštas – jam skirtas visą pusmetį keturiais etapais vykęs konkursas „**Laiškas bibliotekininkui**“. Bibliotekininkų bendruomenę vienijantis renginys vyko ir rugsėjo 27 d. Dubysos regioniniame parke. Draugijos nariai iš 24 bibliotekų (iš viso 135 dalyviai) rinkosi į Palūkščio dvarą (Raseinių r.), kur bendrame **10 km žygyje** diskutavo apie Draugijos veiklas ir ateities planus. Gera nuotaika ir oras, gražūs Dubysos slėnio vaizdai padėjo sukurti puikią atmosferą, pasijusti aktyvia ir išradinga bendruomene.

Konferencija „Biržiškos skaitymai“

Gruodžio 2–3 d. Klaipėdos dramos teatre vyko tradiciniai **„Biržiškos skaitymai“**. Konferencijoje, kurios tema buvo bibliotekininko profesijos identitetas, Draugija kvietė diskusijai apie bibliotekininko profesijos dabartį, ateitį, įvykusius pokyčius, perspektyvas. (Plačiau žr. https://www.lbd.lt/konferencijos-birziskos-skaitymai21-atgarsiai/). Kartu tai buvo ir visus metus vykusio Draugijos 90-mečio minėjimo baigiamasis renginys. Paskelbti konkurso „Laiškas bibliotekininkui“ rezultatai. Konkursą parėmė ir vertingus prizus įsteigė bibliotekininkų draugai UAB „Asseco Lietuva“ ir MB „Nieko“.

Draugijos Jaunimo skyrius

Atskiro paminėjimo ir pasidžiaugimo vertas atsikūręs ir savas veiklas aktyviai vykdantis Draugijos **Jaunimo skyrius**.
Rugsėjo 3 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vyko **Baltijos šalių jaunųjų bibliotekininkų suvažiavimas**, kurį kartu su biblioteka organizavo Draugijos Jaunimo skyrius. Prie suvažiavimo virtualiai prisijungė ir kolegos iš Latvijos bei Estijos. Susitikimo tema – bibliotekų darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimas. Pasak renginio organizatorės, Draugijos Jaunimo skyriaus koordinatorės Gretos Kėvelaitienės, dabar ši tema yra be galo aktuali, tad reikia kalbėti apie tvarias veiklas bibliotekose. Renginyje dalyvavo jaunieji specialistai iš visos Lietuvos, iš viso 14-os bibliotekų atstovų. Svečiams buvo pristatytas projektas „Prisijungusi Lietuva“, prie kurio prisideda visos Lietuvos bibliotekų tinklas ir siekiama skatinti medijų bei informacinio raštingumo plėtrą.

2021 m. baigti tradicinėmis, bet pasikeitusiomis „**Bibliotekų knygų Kalėdomis“**. Nors Prezidentė Dalia Grybauskaitė akcijos nebegloboja, tačiau bibliotekos šią tradiciją sėkmingai tęsia, prie jos, remdama knygomis, prisideda ir UAB „Asseco Lietuva“.

Dalyvavimas tarptautinėje bibliotekų bendruomenės veikloje

Rugsėjo 23–24 d. Latvijos UNESCO nacionalinė komisija organizavo konferenciją „Localising the Sustainable Development Goals through Baltic Museums and Libraries“. Konferencija vyko nuotoliniu būdu. Pranešimą „Quality education – the experience of Lithuanian public libraries“ („Kokybiškas švietimas – Lietuvos viešųjų bibliotekų patirtis“) skaitė Draugijos pirmininkė Jolita Steponaitienė.
Lapkričio 24 d. Draugijos atstovai susitiko su išrinkta nauja Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų federacijos (IFLA) prezidente **Antonia Arahova**. Susitikime Draugijos pirmininkė J. Steponaitienė viešniai pristatė Draugijos veiklas bei akcentavo Lietuvos bibliotekininkų bendruomenės siekį aktyviau dalyvauti IFLA veikloje. Išrinktoji IFLA prezidentė teigiamai įvertino Lietuvos bibliotekų veiklą bei paskatino daugiau dėmesio skirti veiklos rezultatams viešinti tarptautiniu mastu. A. Arahovą labai sužavėjo mūsų draugijos narių gausa.

Draugija prisidėjo prie IFLA projekto **„Globali vizija“** kūrimo, kasmet sulaukia „virtualių svečių“, pranešėjų iš IFLA, pildo Pasaulio bibliotekų žemėlapį (Library Map of the World). Užmezgus glaudžius ryšius su IFLA organizaciniu štabu ir jo darbuotojais, atsakingais už politiką ir atstovavimą Stephenu Wyberiu ir Valensija Dresvjannikova atsirado galimybė dalyvauti IFLA organizuojamuose medijų raštingumo mokymuose bei priimti ir eksponuoti **parodą „Stiklo kambarys“** (Glass Room). Paroda eksponuota Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje, Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje, Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešojoje bibliotekoje, pasidalijusioje ja ir su savo regiono bibliotekomis, Vilniaus miesto savivaldybės centrinėje bibliotekoje.

Kitas reikšmingas bendradarbiavimo rezultatas – tyrimo apie bibliotekose įgyvendinamas veiklas, žmonių teises į mokslą ir žinias rezultatų pateikimas Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisijai rengiant bendrą ataskaitą.

Glaudžiai bendradarbiaujama su Estijos bibliotekininkų asociacija, Latvijos bibliotekininkų asociacija, Ukrainos bibliotekų asociacija.

*Dėkojame **Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų** ir* Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijoms *už bendradarbiavimą, veiksmų koordinavimą kreipiantis į valdžios institucijas dėl bibliotekų fondų pildymo, **UAB „Asseco Lietuva“** ir **MB „Nieko“** už nuolatinę finansinę paramą, taip pat prie renginių, susitikimų organizavimo daugiausia prisidėjusioms bibliotekoms:*

Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai, Vilniaus miesto savivaldybės centrinei bibliotekai, Kauno miesto savivaldybės Vinco Kudirkos viešajai bibliotekai, Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešajai bibliotekai.

Lietuvos bibliotekininkų draugijos taryba

Draugijos tarybą sudaro 15 narių: 1. Laura Juchnevič – Draugijos pirmininko pavaduotoja; 2. Simona Žilienė – Draugijos pirmininko pavaduotoja; 3. Nomeda Domeikienė – Draugijos pirmininko pavaduotoja; 4. Diana Ciparienė; 5. Erika Kazlauskienė; 6. Greta Kėvelaitienė; 7. Meilutė Parnarauskienė; 8. Rūta Bagdonienė; 9. Rasa Milerienė; 10. Skirmantė Anuškevičienė; 11. Rasa Januševičienė; 12. Alma Masevičienė; 13. Violeta Skėrienė; 14. Vida Garunkštytė; 15. Rūta Smažinienė.

Revizijos komisija: 1. Asta Kazakevičiūtė-Bankauskienė; 2. Stefa Minutaitė; 3. Erika Kuliešienė.

2021 m. dar buvo pandeminiai, todėl tarybos bendravimas daugiausia buvo virtualus. Nors visi buvome pasiilgę gyvo pokalbio, tačiau prisitaikyti prie nuotolinių susitikimų, kai reikia priimti sprendimus, – paprasčiau.

Veiklų buvo daug ir visokių, didžiausią darbo krūvį prisiėmė Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešosios bibliotekos direktorė L. Juchnevič: rengė informacinius pranešimus ir pranešimus spaudai, skirtus Draugijos 90-mečio minėjimui; organizavo bibliotekininkų vilties šokį „Jerusalema“, kuris buvo paviešintas 2021 m. Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės uždarymo proga (2021 m. balandžio 29 d.); kartu su Klaipėdos apskrities I. Simonaitytės viešosios bibliotekos komanda organizavo profesinę konferenciją „Biržiškos skaitymai“ Klaipėdos dramos teatre bei konferencijoje skaitė pranešimą „Bibliotekininko profesinio identiteto paieškos ir raiškos“, parengtą kartu su dr. Rasa Januševičiene; rugpjūčio–lapkričio mėnesiais, kartu su vertinimo komisija, organizavo bibliotekininkams skirtą konkursą „Laiškas bibliotekininkams“.

Prie šio puikaus renginio ir konkurso „Laiškas bibliotekininkams“ organizavimo prisidėjo Rasa Milerienė, ji vadovavo konkurso vertinimo komisijai (komisijos nariai: Albertas Šermokas, Skirmantė Anuškevičienė, Meilutė Parnarauskienė, Violeta Skėrienė), organizavo prizų įsigijimą bei nugalėtojų apdovanojimą.
2021 m. Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės dizainu rūpinosi Nomeda Domeikienė kartu su Kauno miesto savivaldybės V. Kudirkos viešosios bibliotekos komanda. Prie Bibliotekų savaitės reklaminio tinklelio pildymo, renginių reklamos bei visuotinio bibliotekininkų šokio „Jerusalema“ montavimo darbų prisidėjo Erika Kazlauskienė (Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja).
Jau minėtą tyrimą „Lietuvos viešosios bibliotekos – žmogaus teisių įgyvendinimui“, IFLA pasiūlius, atliko R. Januševičienė, ji šiuos duomenis sėkmingai panaudojo ir pranešimui „Lietuvos viešųjų bibliotekų veikla COVID-19 pandemijos ir migrantų krizės akivaizdoje: siekis užtikrinti žmogaus teises“ (pranešimas skaitytas Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Politinė lyderystė parlamentinėje demokratijoje“ 2021 m. lapkričio 24 d.). Viešinant Draugijos veiklas R. Januševičienė 2021 m. Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje pradėtame rengti naujo vizualinio projekto – informacinės laidos „Skaitau. Stebiu. Mąstau“ rubrikoje „Profesinis klausimas“ parengė du scenarijus, susijusius su Draugijos veiklomis: lapkričio mėnesį laidoje su rubrikos viešnia dr. L. Juchnevič pristatė „Biržiškos skaitymus“ ir probleminį bibliotekininkų profesinio tapatumo klausimą, o gruodžio mėnesį kartu su Draugijos pirmininke J. Steponaitiene kalbėjosi apie „Bibliotekų knygų Kalėdas“.

Tikimės, kad daug kas pastebėjo atsinaujinusias Draugijos Jaunimo skyriaus veiklas – tai G. Kėvelaitienės ir jos suburtos komandos nuopelnas. 2021-aisiais Draugijos Jaunimo skyrius aktyviai tęsė savo veiklą, balandžio 14 d. patvirtino veiklos gaires, kuriose apibrėžtas dalyvavimas skyriaus veikloje, tapimas nariu, organizacinė struktūra, veiklos principai. Atnaujinta

nario anketa, ji paskelbta Draugijos interneto svetainėje. Jaunimo skyrius tvirtindamas gaires intensyviai organizavo virtualius susitikimus, aptarimus, išgrynino pagrindines veiklos kryptis. Tai svarbus žingsnis vystant tolesnes skyriaus veiklas. Nacionalinę Lietuvos bibliotekų savaitę kartu su kolegomis organizuotas bibliotekininkų šokis pagal vilties dainą „Jarusalema“. Atstovauta Draugijos viešinimo akcijoje, duotas interviu LRT televizijai. Padėta viešinant Bibliotekų savaitės renginius, prijungta prie Bibliotekų savaitės feisbuko paskyros ir suderintas viešinimas joje. Taip pat, kaip jau buvo minėta, rugsėjo 3 d. Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje organizuotas Baltijos šalių jaunųjų bibliotekininkų suvažiavimas.

Draugijos svetainę ir feisbuko paskyrą administruoja Alma Masevičienė.

Draugija atstovaujama Lietuvos bibliotekų taryboje (J. Steponaitienė) ir Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje (Vida Garunkštytė).

Kiti tarybos nariai teikė pasiūlymus 2021 m. Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei – dėl savaitės temos bei renginių, Draugijos 90-mečio minėjimo, viešino Draugijos veiklas savo asmeninėse, bibliotekų feisbuko paskyrose.

2021 m. gruodžio 3 d. vykusiame Draugijos tarybos posėdyje numatytos 2022 m. veiklos, priimtas sprendimas 2022 m. Nacionalinę Lietuvos bibliotekų savaitę skirti tvarumo temai, atnaujinti Draugijos nuostatus, organizuoti tradicinius renginius (bibliotekininkų žygį ir „Biržiškos skaitymus“). Kitas veiklas padiktuos visuotiniai pasaulio ir Lietuvos įvykiai.

Lietuvos bibliotekininkų draugijos pirmininkė Jolita Steponaitienė